G.P.P. „ CEI ȘAPTE PITICI”, BUZĂU

„ ROLUL UNITĂȚII DE EDUCAȚIE TIMPURIE ÎN DEZVOLTAREA ȘI CREAREA STĂRII DE BINE A COPILULUI”

PROF. ÎNV. PREȘC. ZAHIU CRISTINA-ELENA

PROF. ÎNV. PREȘC. DUMITRU VIORICA-GEORGIANA

PROF. ÎNV. PREȘC. BARBU ELENA GABRIELA

REFERAT

„ CARE ESTE ROLUL UNITĂȚII DE EDUCAȚIE TIMPURIE ÎN DEZVOLTAREA ȘI CREAREA STĂRII DE BINE A COPILULUI”

1.1 TRADIȚII ȘI OBICEIURI DE IARNĂ LA ROMÂNI

1.2 STAREA DE BINE A COPILULUI ÎN GRĂDINIȚĂ

1.1 TRADIȚII ȘI OBICEIURI DE IARNĂ LA ROMÂNI

„ Copilăria este o lume de miracole și de uimire a creaţiei scăldate de lumină, ieşind din întuneric, nespus nouă și proaspătă uluitoare.” (Eugen Ionescu)

Magia sărbătorilor de iarnă a cuprins întreaga grădiniță. Niciun alt anotimp nu trezește în sufletul copiilor atâta frumusețe și emoție ca anotimpul iarna. Bucuria copiilor este așa de mare încât ne minunăm, de fiecare dată, de puterea pe care o au acești copii de a transmite și adulților emoțIile pe care ei le trăiesc la un nivel maxim. Este o lecție de viață pe care omul trebuie să o învețe din nou de la un copil, așa cum Iisus însuși ne-a învățat: *„Să fim buni!”*

Magia sărbătorilor de iarnă trezește pentru cei mai mulți dintre noi trăiri și sentimente frumoase, pe care nu le putem descrie în cuvinte. În familia Grădiniței cu Program Prelungit

„ Cei șapte pitici”, Sărbătorile de iarnă înseamnă împodobirea bradului împreună cu preșcolarii, miros de portocale, colinde și urături ce mângâie sufletele. Sărbătorile noastre sunt adevărate comori ale sufletului.

„ Amintirile din copilărie” ce revin puternic în mintea educatoarelor, umblatul cu uratul, cu colindul, cu plugușorul, cu sorcova, urând sănătate, fericire, prosperitate, împlinirea dorințelor în Noul An, toate acestea creează în sufletul educatoarelor o atmosferă de basm, liniște sufletească și iubire, fiind totodată sărbători dedicate familiei - părinții, bunicii, copiii, nepoții bucurându-se astfel de clipele frumoase petrecute împreună și în grădiniță prin serbările organizate cu multă măiestrie de către doamnele educatoare la care Moș Crăciun a fost mereu prezent.

Sărbătorile de iarnă cu fastul lor material și spiritual, cu universala forfotă umană, cu imensa disponibilitate a dăruirii generoase devine un minunat prilej prin care se pronunță specificul unei națiuni ca într-un prețios diamant ce răsfrânge acel mozaic de raze luminoase ale credinței în Dumnezeu, ale iubirii de oameni și ale speranței în zile mai bune. Perioada de Crăciun este cea mai frumoasă, atât pentru adulți, cât mai ales pentru copii: orașul este împodobit, peste tot se aud colinde, lumea este agitată în căutarea cadourilor perfecte.

Dar, Sărbătorile nu înseamnă doar a-l aștepta pe Moș Crăciun și a primi daruri. Când vorbim de Crăciun ne referim și la bunătate, iertare, dărnicie, familie. Iată câteva exemple din acțiunile desfășurate în Proiectul tematic „Tradiții și obiceiuri de iarnă la români" , desfășurat cu preșcolarii grupelor Step by Step, sub îndrumarea atentă a doamnelor educatoare care au ajutat preșcolarii să înțeleagă ce înseamnă spiritul Sărbătorilor.

Preșcolarii noștri au pătruns în magia sărbătorilor de iarnă începând cu cunoașterea Sfântului Apostol Andrei, ocrotitorul românilor, semnificația grâului pus la încolțit, au descoperit ce înseamnă să fii român, să simți și să trăiești românește, să faci cunoștință cu meseriile strămoșilor noștri, să îți confecționezi propriile vase de lut, să simți argila proaspătă în mâini ca o recunoaștere a rădăcinilor strămoșilor.

Sfântul Andrei este cel ce a propovăduit Evanghelia în ținuturile Sciției și Traciei. Este o sărbătoare religioasă, pe lângă care au loc o serie de practici tradiţionale (unele venind de la daci), cum ar fi: frecatul uşilor şi a ferestrelor cu usturoi (pentru a nu pătrunde spiritele rele), punerea grâului la încolţit (pentru a prevesti recolta anului viitor), ritualuri făcute de către fetele tinere, pentru a-şi visa ursitul.

Activitățile au continuat cu confecționarea ghetuțelor lui Moș Nicolae alături de părinți și bunici, cu audierea „ Legendei lui Moș Nicolae".

Sfântul Nicolae, sărbătorit de creștinii ortodocși pe 6 decembrie, considerat ocrotitorul săracilor, este cel care, transformat în „Moş Nicolae", aduce daruri copiilor. Aceştia îşi pregătesc de cu seară ghetuţele, în care Moşul va pune darurile. Pentru cei care nu au fost cuminţi, Moşul va aduce o „nuieluşă", care şi ea, peste timp, a căpătat statut de jucărie.

Am împodobit bradul de Crăciun, în jurul căruia, ca niște adevărați artiști, am recitat, am cântat și am colindat, având ca spectatori părinți, frați, bunici și prieteni.

Crăciunul (Naşterea Domnului) este cea mai importantă sărbătoare creştină a iernii, dar înainte însă, se sărbătorește Ajunul Crăciunului (24 decembrie). În dimineaţa acestei zile (în

unele zone cu o seară înainte), cete de copii umblă din casă în casă, cu Colindul. Pentru colindele cântate în noapte, pe la uşi, pe la fereşti, copiii primesc covrigi, colaci, turte, mere, nuci şi tot felul de alte daruri. Pe lângă cetele de copii, sunt şi preoţi, care merg cu icoane în braţe din casă în casă, pentru a stropi cu aghiasmă locuinţele oamenilor şi a anunţa prin cântec, „Naşterea Domnului Iisus Hristos".

În Ajun, se împodobeşte bradul şi se pregătesc darurile, ce vor fi aduse de Moş Crăciun. Acesta „va intra pe hornul sobei cu desaga plină de cadouri".

Colindele răsună în toată ţara, până în ziua de Crăciun (25 decembrie). Fie ele religioase sau laice, colindele creează o atmosferă încărcată de spirit şi mister, dar şi de bucurie şi stare de bine. Copiii în cete mici umblă cu ***Steaua***, simbol al stelei, ce i-a călăuzit pe cei „Trei Magi de la Răsărit", în căutarea pruncului Iisus. Urmează apoi, practic, cea mai aşteptată sărbătoare de iarnă, ***Anul Nou (31 decembrie - 1 ianuarie).*** Cercetătorii văd în obiceiurile populare, care se desfăşoară în această perioadă, ritualuri de renovare simbolică a lumii, de alungare a spiritelor rele, sau de divinaţie. Un complex de ceremonii şi superstiţii, care fac din această perioadă a anului una dintre cele mai bogate în datini populare, o perioadă de trecere între două cicluri de vegetaţie sau de muncă, al cărui prag îl constituie Anul Nou. Aşa cum Crăciunul este dominat de colinde, ***Anul Nou*** este marcat de „urături", făcute prin intermediul mai multor ritualuri populare: ***Pluguşorul, Sorcova, Buhaiul, jocuri mimice cu măști de animale (Capra, Ursul, Căluțul, Berbecul, Cerbul, Cocoşul)*** sau personaje ţărăneşti. Nu lipsesc nici colindele, dar acestea au acum alt rol, de vestire a înnoirii anului. Sunt obiceiuri care încă se păstrează, poate datorită caracterului lor spectacular, dar şi datorită prilejului de a petrece.

Cununa sărbătorilor, dar mai ales a petrecerilor, este ***Revelionul,*** sărbătoare laică, plină de mese îmbelşugate, petreceri şi distracţii deosebite. A doua zi copii cu sorcove frumos ornate, merg cu semănatul: "Să trăiţi/ să-nfloriţi/ ca merii, / ca perii, / în mijlocul verii, / ca toamna cea bogată / de toate îndestulată! La anul și la mulți ani!". Urmează, pe 6 ianuarie, **Boboteaza (Botezul Domnului)**. Este o sărbătoare religioasă, sărbătorită atât de ortodocși, cât și de catolici. Preoții sfinţesc apa la biserică, iar oamenii o poartă acasă și stropesc în gospodării obiecte și animale. Ciclul sărbătorilor de iarnă se încheie pe 7 ianuarie, cu ***Sfântul Ioan Botezătorul***, cel, ce l-a botezat pe Domnul Iisus Hristos în apele Iordanului. Se spune că în dimineaţa zilei de Sfântul Ion, oamenii trebuie să se stropească cu agheasmă, pentru a fi feriţi de boli pe tot parcursul anului. De asemenea, conform tradiţiei populare, se spune că după Sfântul Ion "se botează gerul", adică temperaturile încep să crească.

Preșcolarii grădiniței nu au uitat de copiii nevoiași cărora le-au dăruit jucării, iar colectivul de cadre didactice au confecționat decorațiuni de sărbători pentru realizarea unui Târg caritabil de Crăciun, ce a avut drept scop ajutorarea unui copilaș bolnav de leucemie. Atmosfera de Crăciun, încărcată de bucurie și emoție, ne aduce aminte cu precădere de anii copilăriei, luna decembrie fiind luna magică a anului. Bucurați-vă de magia sărbătorilor alături de cei dragi, lăsați lumina sfântă să vă cuprindă sufletele și inimile, astfel veți reaprinde flacăra acelei amintiri demult uitate, a acelei vechi povești de iarnă... Crăciunul este și va fi întotdeauna o sărbatoare tare dragă copiilor. Ce e mai frumos oare decât zâmbetul unui copil în dimineața de Crăciun? Ei sunt ingerașii care ne fac și pe noi să zâmbim și să ne bucurăm și mai mult.

1.2 STAREA DE BINE A COPIILOR ÎN GRĂDINIȚĂ

Odată cu venirea Sărbătorilor de iarnă asistăm la cele mai frumoase tradiții populare românești, care provin din trecut și continuă și în ziua de azi. Sărbătoarea poate însemna și un moment de restabilire a legăturilor dintre copii și părinți pierdute în timpul anului din cauza obligațiilor și a lipsei timpului.

Acum, această perioadă înseamnă pentru părinți momente de nostalgie, ei își amintesc copilăria alături de cei mici. Parteneriatul dintre grădiniță si părinți în această perioadă de sărbătoare este marcat și prin intermediul serbărilor, prilej prin care copiii, părinții, educatoarele își pun în valoare imaginația și creativitatea. Preșcolarul are posibilitatea să cânte, să danseze, să își dezvolte aptitudinele pentru frumos, pentru artă. Serbările marchează o maximă bucurie pentru toți copiii, fortifică sufletele viitorilor adulți. Contribuția copilului la pregătirea și organizarea unui spectacol artistic, trebuie privită ca o distracție, înălțarea sufletească, plăcere estetică. Prin serbările organizate în grădiniță, părintele are rolul de a transmite mai departe tradițiile și obiceiurile ce ne definesc ca popor, educatoarele îmbracă aceste tradiții cu haine de sărbătoare prin intermediul cântecului și al frumosului din artă, iar copiii, privilegiații actului învățării percep la nivelul sufletului neîntinat bucuria, mirajul și magia Crăciunului .

Parteneriatul reprezintă procesul de colaborare dintre două sau mai multe părţi care acţionează împreună pentru realizarea unor interese sau scopuri comune. În practica şcolară există mai multe expresii destinate parteneriatului educaţional: acord de parteneriat, acord cadru de parteneriat pentru educaţie, parteneriat de colaborare, protocol de colaborare, protocol de parteneriat, contract de parteneriat, convenţie de parteneriat, parteneriat,

parteneriat de colaborare instituţională, proiect de parteneriat şi altele. Grădinița vine în sprijinul părinților permanent, oferind sprijin și suport în îngrijirea copiilor. În cadrul întâlnirilor organizate de educatoare, părinții sunt permanent informați asupra activităților defășurate în gradiniță, se discută regulile de disciplină ale copiilor, preocupările acestora. Activităților propuse în grădiniță au ca scop întărirea relației dintre părinte –grădiniță –copil-comunitate. Educatoarele implementează strategii de implicare a părinților în activități precum: serbări, excursii, plimbări, lecții deschise.

Participarea părintelui ca partener direct împreună cu grădiniță în actul învățării are o influență pozitivă asupra dezvoltării și achizitiilor cognitive ale copilului, precum, de adaptare socială și comportament. Parteneriatele cu părinții ating un succes dacă se respectă anumite condiții: părinți sunt dispuși să colaboreze, să vină în sprijinul educației copiilor, iar educatoarele să fie capabile să își adapteze comunicarea cu diferitele tipuri de părinți.

Efectele implicării părinților sunt prin dezvoltarea calităților și comportamentelor propriilor copii sau a ,,resurselor interioare",care duc la realizări școlare: *autoeficacitatea școlară și socială, motivație intrinsecă pentru învățare și folosirea strategiilor auto-reglatoare.*

În cadrul activităților de consiliere avem posibiliatea ca în urma discuțiilor purtate cu părinții, treptat să-i cunoaștem mai bine, să îi integrăm în grupuri sociale care se formează la nivelul grupei, ca mai apoi să dezvoltăm relații de parteneriate, astfel încât comunicarea să devină din ce în ce mai eficientă și mai fructuoasă.

Poți aduce liniștea în familie, să devii un model de comunicare deschisă, empatică și de cooperare pentru copil, abilități care îl vor ajuta în viață. Astfel, întreaga familie devine mai fericită și mai împlinită!

Părintele așteaptă ca cel mic să se schimbe... Copilul pare să facă anumite lucruri în ciudă și simți că nu te poți înțelege cu el deloc. Oricâtă atenție i-ai da, tot nu-i ajunge. Problema pare să fie la copil. Pe măsură ce afli informații, noi moduri de comunicare și le aplici conștient, observi cu bucurie că lucrurile se schimbă: copilul devine mai cooperant, mai independent, se calmează mai repede și crizele tind să dispară. Parinții sunt cei care au șansa să-și îmbunătățească relația și comunicarea cu copilul, astfel încât, indiferent ce se va întâmpla în exteriorul casei, cel puțin să știi că ai asigurat echilibrul și liniștea în familie. Familia și oamenii dragi sunt printre puținele certitudini în ziua de astăzi, printre puținele lucruri care ne pot da siguranță, într-o lume atât de incertă...

Abilități care considerem că este important să le educăm la copiii noștri, pentru a-i pregăti pentru viitor:

- ***Abilitatea de a se adapta la noi condiții, la noi realități*** .

  Copiii care știu de mici că niciun aspect al realității nu este definitiv și că viața de mâine poate fi foarte diferită de cea de astăzi au șanse mai mari să facă față cu bine tuturor schimbărilor prin care vor trece.

Pentru aceasta, copiii au nevoie să aibă punctul de sprijin în interior, astfel încât să nu se atașeze excesiv de imaginea pe care o au despre realitate, de anumite persoane sau de un anumit statut.

„ Dușmanii" acestei abilități sunt : rigiditatea, sentimentul că ai dreptate, victimizarea, atașamentele.

Se spune: „ *Vrei să fii iubit sau să ai dreptate*?". Doar că, de multe ori, oamenii preferă să sacrifice relațiile cu ceilalți, echilibrul lor sufletesc chiar și viața pentru a păstra sentimentul că au dreptate, ceea ce le justifică refuzul de a se schimba pentru a se adapta. Dificultăți mari de adaptare au și persoanele care se victimizează frecvent, deoarece ele așteaptă ca altcineva să le rezolve problema, refuzând să-și asume responsabilitatea.

- ***Conștiența evoluției permanente***

O persoană care are imaginea clară a faptului că întreaga viață este un proces de evoluție permanentă, pe toate planurile, va tinde în mod firesc spre mai mult, însă nu haotic și inconștient, ci organizat și în propriul său ritm, care este cel mai potrivit pentru ea. În acest context, e important să-i ajutăm pe copii să învețe să se organizeze eficient și să-și stabilească priorități. Fiecare dintre noi are propria sa înțelepciune interioară. Atâta timp cât suntem în contact cu ea, cât ne ascultăm vocea interioară, este imposibil să greșim. Și putem cere ajutor și de la înțelepciunea superioară nouă - Dumnezeu, care ne susține întotdeauna, chiar și atunci când ne opunem.

„ Dușmanii" acestei abilități sunt considerați: atașamentul de rezultat, de obiectiv, trufia, autosuficiența, conflictul interior. După îndeplinirea unui obiectiv urmează un alt obiectiv. Iar dacă un scop nu este potrivit pentru noi, e important să vedem acest lucru și să lăsăm controlul deoparte pentru a descoperi ce este potrivit. Conflictele interioare fac ca persoana să nu mai discearnă care este vocea interioară adevărată.

Iubirea de sine

Un om care se iubește pe sine dobândește implicit daruri precum: încrederea în sine (care stă la baza credinței că poate realiza tot ce dorește, tot ce își propune ca educație și scop profesional, astfel: - sentimentul că merită să se bucure de viață și de lucrurile bune și frumoase (sentiment care apoi atrage asemenea lucruri frumoase);- sentimentul că este valoros așa cum este, fără să fie nevoie să demonstreze nimănui nimic.

O imagine de sine autentică.

Autonomie emoțională, un nivel de astfel de maturitate adecvat vârstei biologice. Respect de sine.

„ Dușmanii" acestei abilități: rănile emoționale, relațiile defectuoase cu părinții.

Relația cu părinții este esențială pentru formarea iubirii de sine a copilului. Rănile și traumele din relația cu părinții urmăresc persoana toată viața, până când decide conștient să lucreze, într-un proces de terapie, la vindecarea emoțională.

Smerenia

Un om smerit este un om care știe care este locul său în Univers, în țara lui, la locul lui de muncă, în familia lui, în relațiile sale. Este un om conștient că fiecare persoană are propria sa valoare unică și are deschiderea să învețe de la fiecare. Contrar unor percepții, smerenia nu înseamnă să te lași călcat în picioare, - dimpotrivă, aceasta este o altă formă a trufiei. Smerenia înseamnă acel echilibru sufletesc pe care îl trăiește o persoană suficientă sie însăși, care nu simte nevoia de a demonstra nimic, nici de a se simți valoroasă, doar dacă este mai mult sau mai puțin decât altcineva.

„ Dușmanii" acestei abilități sunt : trufia, tendința de a umili alte persoane pentru a te simți superior, tendința de a te autoînvinovăți sau de a spune că nu ești în stare de nimic pentru a te simți inferior, refuzul de a vedea realitatea relațiilor și de a-ți asuma partea ta din responsabilitate. Smerenia se manifestă cu dificultate la persoanele care au răni emoționale nevindecate, care le poluează relațiile cu oamenii.

Gestionarea gândurilor și a emoțiilor

Gândurile și emoțiile sunt produsele părților noastre rațională și emoțională. Atunci când gândurile sunt în acord cu emoțiile, ele încep să se întrețină unele pe altele și sunt destul de dificil de oprit pentru o persoană neantrenată. Uneori, oamenii ajung în cercuri vicioase de gânduri și emoții care întrețin mentalitatea de victimă, furia, frica, tipare relaționale toxice, tipare de comportament abuzive sau autodistructive, eșecul în relații, profesional sau financiar, singurătatea, sărăcia, dependența de muncă, de alcool, de fumat, de substanțe etc. Iată doar câteva motive pentru care este esențial să ne învățăm copiii să-și gestioneze gândurile și emoțiile. Un copil care știe de mic că emoția pe care o simte acum îi formează realitatea de mâine și că trecutul nu mai poate fi schimbat oricât ai suferi în prezent își va gestiona mai eficient trăirile. Desigur, el are nevoie și de tehnici pentru a face acest lucru, pe care le poate învăța de la părinți sau de la alte persoane din viața lui care le practică.

Inteligența emoțională este cea care asigură succesul persoanei în orice își propune.

„ Dușmanii" acestei abilități sunt : imaturitatea emoțională, victimizarea, tiparele emoționale defectuoase preluate de la părinți.

Autoobservarea

Este o abilitate esențială pentru vindecarea emoțională, descoperirea tiparelor toxice, eliminarea lor și, în general, pentru evoluția personală. Odată ce începi să-ți observi comportamentul, emoțiile, gândurile, devii conștient de tine, începi să ieși din hipnoza cotidiană, pui stop pilotului automat și preiei controlul vieții tale. Așa începe viața conștientă. Autoobservarea este cel mai puternic instrument de dezvoltare personală pe care l-aș preda copiilor.

„Dușmanii" acestei abilități sunt: autojudecata, tiparele mentale și emoționale, obiceiurile cotidiene.

Comunicarea eficientă

Abilitatea de a comunica eficient înseamnă: Să nu „înghiți" ce ți se spune, deși te doare, însă, din anumite motive (e mama, tata, un prieten pe care nu vrei să-l pierzi etc.), nu îți permiți să comentezi. Să nu rămâi cu lucruri nespuse. Să comunici lucrurile neplăcute fără să rănești, într-o formă în care ajută la depășirea conflictului și relația cu persoana respectivă se îmbunătățește. Să manifești empatie față de trăirile celuilalt. Să știi cum să construiești relații profunde, sincere, autentice. Abilitatea de a comunica eficient îi va asigura copilului relații împlinitoare în toate domeniile vieții sale și liniște sufletească.

,, Dușmanii" acestei abilități sunt: modelele de comunicare ineficientă sau chiar toxică, distructivă învățate din familie, rigiditatea mentală. Considerăm că o persoană care are aceste valori și are dezvoltate aceste abilități își va trăi propria viață împlinită indiferent cum arată realitatea din jurul său, la care se va adapta de fiecare dată când va fi necesar.

În concluzie, cel mai important rol al nostru, al educatorilor, este să asigurăm educația umană a copiilor noștri. Asta avem noi de făcut: să educăm Oameni adevărați, pregătiți pentru Viitor. Și, pe măsură ce copiii noștri au nevoie de suport, de îndrumare, de ajutor în ceea ce privește viața școlară, să îi susținem, fără să facem în locul lor și fără să ne asumăm responsabilitatea pentru rezultatele lor și pentru viitorul lor profesional. Copiii noștri au nevoie să le fim alături ca suport necondiționat și ca modele de Oameni, nu ca profesori și judecători.

Având iubire de sine, încredere în sine, gestionându-și eficient emoțiile și gândurile, fiind smeriți, autoobservându-se și adaptându-se permanent, conștienți că după o etapă urmează o altă etapă a evoluției și comunicând eficient, copiii noștri au toate șansele să fie împliniți și fericiți în realitatea din viitor.

Bibliografie:

Dr. Iuliana Bancescu, OBICEIURI TRADITIONALE DIN ROMANIA. SARBATORI IN IMAGINI., album editat de Centrul National pentru Conservarea si Promovarea Culturii Traditionale, Bucuresti, 2006 (Colectia Traditii)

Agabrian, M (2005), Şcoală - familie - comunitate. Editura Institutul European, Bucureşti
Bonchiş, Elena (2011), Familia şi rolul ei în educarea copilului, Editura Polirom, Iaşi